

V Bruseli 6. júna 2025
(OR. en)

9982/25

Medziinštitucionálny spis:
2025/0141 (NLE)

ECOFIN 725
UEM 248
FIN 643
ECB

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	27. mája 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 310 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 310 final.

Príloha: COM(2025) 310 final

V Bruseli 4. 6. 2025
COM(2025) 310 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

Keďže do úspešného ukončenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus RRF“) zostáva jeden a pol roka, v tomto oznámení sa hodnotí vykonávanie tohto jedinečného dočasného nástroja s výhľadom na jeho ukončenie koncom roka 2026.

V oznámení sú najprv zhrnuté kľúčové výsledky dosiahnuté v rámci mechanizmu RRF a zhodnotené jeho celkové doterajšie vykonávanie. Následne sa v ňom poukazuje na platný právny rámec a príslušné lehoty spolu s ich operačnými dôsledkami, pokiaľ ide o predkladanie žiadostí o platbu, poskytovanie dôkazov, postup pozastavenia platieb a revíziu plánov obnovy a odolnosti. S cieľom maximalizovať výsledky vzhľadom na oneskorenia a blížiaci sa koniec mechanizmu sa členským štátom následne poskytujú usmernenia, ako ďalej zefektívniť ich plány obnovy a odolnosti, aké možnosti majú zväziť pri ich revízii a ako dopredu plánovať predloženie posledných žiadostí o platbu v roku 2026.

1. MECHANIZMUS NA PODPORU OBNOVY A ODOLNOSTI VYKAZUJE HMATATEĽNÉ VÝSLEDKY V PRAXI

1.1. Rýchla reakcia na pandémiu vedúca k dlhodobým rastovým účinkom

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zásadne zmenil spôsob, akým Európa reagovala na dôsledky pandémie ochorenia COVID-19. Oznámenie nástroja v roku 2020 ako hlavného prvku nástroja NextGenerationEU preukázalo záväzok Únie prijať komplexné a výhľadové opatrenia na rýchlu a udržateľnú obnovu po dramatických dôsledkoch pandémie. Prvé účinky boli okamžité: trhy a investori reagovali pozitívne, znížili sa rizikové prirážky štátnych dlhopisov a posilnila sa finančná stabilita, čím sa stabilizovali hospodárske a sociálne podmienky pre občanov a podniky EÚ ⁽¹⁾.

Podpora z mechanizmu RRF bola hnacou silou obnovy Európy. Členským štátom bola urýchlene poskytnutá finančná podpora v rámci predbežného financovania mechanizmu RRF ⁽²⁾. Na rozdiel od predchádzajúcich kríz, ktoré viedli k prudkému poklesu verejných investícií v EÚ, sa verejné investície po kríze COVID-19 udržali. Očakáva sa, že v roku 2025 sa zvýšia na 3,8 % HDP a v roku 2026 sa stabilizujú, pričom pôjde o nárast z 3,2 % z roku 2019 ⁽³⁾. Významná časť tohto nárastu súvisí s investíciami financovanými z mechanizmu RRF a ďalších fondov EÚ. Očakáva sa, že vplyv na rast HDP bude dlhodobý. Modelové simulácie naznačujú, že samotné investície z nástroja NextGenerationEU, t. j. bez zohľadnenia vplyvu reforiem, by mohli v roku 2026 zvýšiť HDP EÚ o 1,4 % ⁽⁴⁾.

Spojenie reforiem a investícií do jedného komplexného plánu bolo jedným z najúčinnějších prvkov mechanizmu RRF. Reformy, ktoré boli často realizované už v úvodných fázach plánov obnovy a odolnosti, zlepšili rámcové podmienky v členských

⁽¹⁾ Strednodobé hodnotenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, 2024; *Insights from the Recovery and Resilience Facility: The Business Perspective (Poznatky z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti: Podnikateľská perspektíva)* – Európska komisia.

⁽²⁾ V období od augusta 2021 do januára 2022 bolo v rámci predbežného financovania vyplatených takmer 57 miliárd EUR. To pomohlo zmierniť krátkodobý vplyv krízy na rozpočty členských štátov.

⁽³⁾ Hospodárska prognóza z jari 2025: *European Economic Forecast. Spring 2025* (Európska hospodárska prognóza. Jar 2025).

⁽⁴⁾ Strednodobé hodnotenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, 2024.

štátoch a pripravili pôdu pre účinnejšie súvisiace investície. Okrem toho sa vďaka mechanizmu RRF podporila realizácia štrukturálnych reforiem, ktoré sa už dlho presadzovali v odporúčaníach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Celkovo sa vykonávanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny zrýchlilo, pričom členské štáty riešia dlhodobé výzvy, čo zároveň odráža spoločné priority EÚ ⁽⁵⁾.

Mechanizmus RRF je v bezprecedentnom rozsahu financovaný spoločnými pôžičkami EÚ. Emisie EÚ využívajú veľmi vysoký úverový rating, ktorý členským štátom taktiež umožňuje získať úvery z mechanizmu RRF za výhodných podmienok, pokiaľ ide o úrokové sadzby aj dlhé trvanie. Pôžičky EÚ sú zaručené rozpočtom EÚ a oceňované investormi, pričom vzniklo veľké množstvo aktív denominovaných v eurách, ktoré sú dôležitým referenčným bodom pre európske finančné trhy a posilňujú pozíciu eura na medzinárodných trhoch.

1.2. Investície a reformy prinášajú výsledky v praxi

Podpora poskytovaná z mechanizmu RRF sa vzťahuje na širokú škálu oblastí politiky, čo odráža ambíciu nástroja dosiahnuť štrukturálne zmeny. Mechanizmus RRF je prvým nástrojom takejto veľkosti v EÚ založeným na výkonnosti. Platby členským štátom sa realizujú pri hmatateľnom pokroku v oblasti reforiem a investícií. Dosiahnuté míľniky a ciele sa premietajú do konkrétnych prínosov pre občanov a podniky v rôznych oblastiach: od vzdelávania a zdravotnej starostlivosti až po energetiku, dopravnú infraštruktúru, podnikateľské prostredie, digitálne verejné služby, politiky zamestnanosti, právny štát či výskum a inovácie. Ciele politik zohrávajú dôležitú úlohu pri riadení reforiem a investícií v súlade s prioritami EÚ. Plány členských štátov prekročili 20 % cieľov v oblasti digitálnych technológií a 37 % cieľov v oblasti klímy. Odhadované výdavky na klímu v rámci mechanizmu RRF ako celku predstavujú približne 42 %, pričom niektoré členské štáty venujú viac ako 50 % svojho celkového plánu na zelenú transformáciu EÚ.

Vzhľadom na hlbokú hospodársku integráciu hospodárstiev EÚ presahujú výhody každého plánu obnovy a odolnosti hranice jednotlivých štátov. Zvýšenie dopytu vyvolané mechanizmom RRF v jednom sektore vedie k vyššiemu dopytu po dovážaných konečných výrobkoch alebo medziproduktoch z iných členských štátov, z čoho majú prospech mnohé európske spoločnosti. Napríklad z nárastu výroby elektrických vozidiel v Nemecku alebo vo Francúzsku majú prospech výrobcovia automobilových komponentov v mnohých ďalších členských štátoch. Podobne môžu byť spoločnosti jedného členského štátu zapojené do opatrení plánu obnovy a odolnosti inej krajiny. Napríklad z cyperského plánu obnovy a odolnosti sa financuje výstavba troch vodných nádrží, ktoré vyrobila rakúska spoločnosť s cieľom zvýšiť bezpečnosť dodávok vody v Nikózii a Larnake (Cyprus).

Vplyv mechanizmu RRF je viditeľný v celej EÚ. Účinky presahovania môžu v niektorých členských štátoch do roku 2030 viac ako zdvojnásobiť priamy vplyv vnútroštátneho finančného krytia z mechanizmu RRF ⁽⁶⁾. Ako dvaja hlavní

⁽⁵⁾ Počas obdobia vykonávania plánov obnovy a odolnosti sa podiel odporúčaní pre jednotlivé krajiny z rokov 2019 – 2020, pri ktorých sa dosiahol aspoň □, „určitý pokrok“, zvýšil z 52 % v roku 2021 na 75 % v hodnotení odporúčaní pre jednotlivé krajiny z roku 2024.

⁽⁶⁾ Zdroj: *Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: new insights at sectoral level and the case of Germany* (Hospodársky vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti: nové poznatky na úrovni odvetví a prípad Nemecka), Michels et al. (2025).

príjemcovia z hľadiska očakávaného rastu HDP vyčnievajú Taliansko a Španielsko, a to vzhľadom na rozsah svojich plánov obnovy a odolnosti. Výrazný nárast HDP sa predpokladá aj v Grécku, Poľsku, Portugalsku a Rumunsku, a to najmä vďaka priamym účinkom ich národných plánov, konkrétne vďaka okamžitému zvýšeniu výroby a zamestnanosti v prijímajúcich odvetviach spolu so zvýšeným dopytom po vstupoch od domácich dodávateľov. Tretím najväčším príjemcom mechanizmu RRF je Nemecko, a to najmä vďaka účinkom presahovania plánov iných členských štátov. V Nemecku, Rakúsku a Dánsku účinky presahovania viac ako zdvojnásobujú priamy vplyv ich príslušných plánov obnovy a odolnosti, zatiaľ čo v Holandsku, Írsku a Luxembursku ho strojnásobujú. Belgicko, Fínsko a Švédsko takisto zaznamenali značné prínosy, pričom účinky presahovania takmer zdvojnásobili priamy vplyv. Vo Francúzsku účinky presahovania zvyšujú priamy vplyv o polovicu národného finančného krytia. Krajiny EÚ, ktoré sú vysoko integrované do jednotného trhu, majú prospech z najväčších účinkov presahovania v pomere k HDP. Najvyššie účinky presahovania v pomere k HDP sa zaznamenali na Slovensku, v Slovinsku a Česku, a to v dôsledku ich hlbokej integrácie do hodnotových reťazcov EÚ.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti vytvára efekt tam, kde to má význam

33,4 milióna Mwh/rok predstavuje úspory spotreby primárnej energie (viac než ročná spotreba elektriny v Dánsku)

110 655 MW predstavovala dodatočne inštalovaná prevádzková kapacita energie z obnoviteľných zdrojov (ekvivalent takmer 20 % inštalovanej kapacity veternej a solárnej energie v roku 2024)

16,2 milióna ďalších obyvčích s prístupom k internetovým sieťam s veľmi vysokou kapacitou

1,2 milióna podnikov podporených pri vývoji digitálnych produktov, služieb a procesov

29 miliónov účastníkov vzdelávania a odbornej prípravy s podporou z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

1,6 miliardy užívateľov malo prospech z nových a aktualizovaných verejných digitálnych služieb

Obrázok 1: Vplyv mechanizmu RRF v praxi ⁽⁷⁾

⁽⁷⁾ Údaje k 31. decembru 2024. Zdroj: [spoločné ukazovatele a tematické analýzy](#). Ročnú spotrebu elektriny v Dánsku pozri v [údajoch Eurostatu o dodávkach, transformácii a spotrebe elektriny v roku 2023](#). Inštalovaný výkon veternej a slnečnej energie pozri na [Wind energy in Europe: 2024 Statistics and the outlook for 2025 – 2030](#) (Veterná energia v Európe: štatistiky za rok 2024 a výhľad na roky 2025 – 2030) | WindEurope a [EU Market Outlook for Solar Power 2024 – 2028](#) (Vyhliadky trhu EÚ so slnečnou energiou na obdobie 2024 – 2028) – SolarPower Europe.

Mechanizmus RRF je hnacou silou štrukturálnych zmien ⁽⁸⁾

Mnohé z reforiem zahrnutých do plánov obnovy a odolnosti vedú k štrukturálnym zlepšeniam v hospodárstvach a spoločnostiach členských štátov.

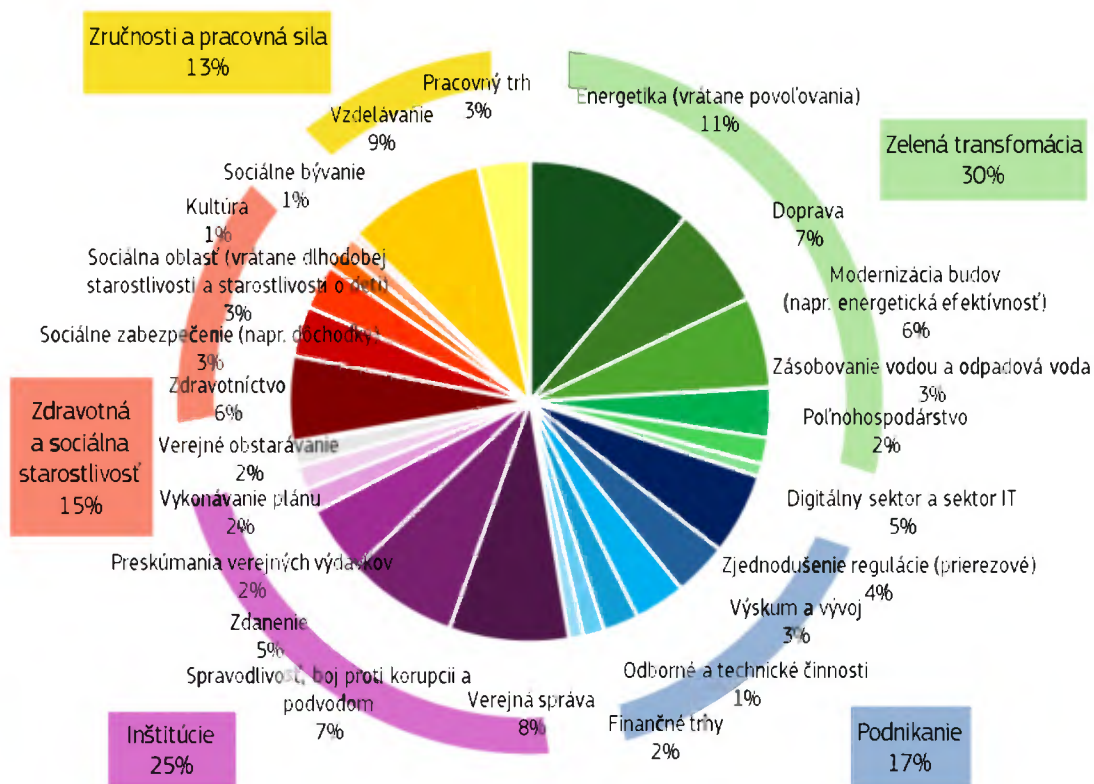
Štvrtina reforiem mechanizmu RRF zlepšuje kvalitu inštitúcií – kľúčový pilier dlhodobého rastu. Cieľom týchto opatrení je modernizácia verejnej správy, optimalizácia daňových systémov, zlepšenie verejného obstarávania a posilnenie súdnictva a rámca pre boj proti podvodom a korupcii.

Na zlepšenie podnikateľského prostredia sa zameriava 17 % reforiem mechanizmu RRF. Ide o reformy, ktoré zjednodušujú reguláciu, podporujú výskum a vývoj, zlepšujú fungovanie finančného trhu a uľahčujú digitalizáciu podnikov.

Cieľom mnohých reforiem je aj zlepšenie zručností a výsledkov na trhu práce. Patria sem reformy zamerané na posilnenie vzdelávacích systémov, zlepšenie fungovania trhu práce a zvýšenie udržateľnosti systémov sociálneho a dôchodkového zabezpečenia.

Približne dve tretiny týchto reforiem už boli vykonané, čím sa vytvorili vhodné rámcové podmienky pre súvisiace investície.

(Zdroj: analýza Komisie, národné plány obnovy a odolnosti)

Obrázok 2: Celkové rozdelenie reforiem podľa kľúčových oblastí politiky v % z celkového počtu reforiem (spolu = 1 131) ⁽⁹⁾

2. ČAS ZOSTÁVAJÚCI NA VYKONÁVANIE SA KRÁTI

2.1. V mnohých členských štátoch je potrebné vykonávanie urýchliť

Mechanizmus RRF je dočasný nástroj, ktorý bude trvať do konca roka 2026 a má pomôcť členským štátom zotaviť sa z krízy COVID-19 a zvýšiť odolnosť ich hospodárstiev. Prísne lehoty daného mechanizmu odrážajú jeho dočasný charakter a jeho účel, ktorým je podporiť obnovu po pandémie ochorenia COVID-19, a to je základom kľúča na pridelenie prostriedkov. Tieto lehoty boli silným stimulom na rýchlu realizáciu reforiem a investícií v plánoch obnovy a odolnosti v súlade s cieľom mechanizmu naštartovať rýchlu hospodársku a sociálnu obnovu ⁽¹⁰⁾.

Celkovo možno konštatovať, že vykonávanie a čerpanie v rámci mechanizmu RRF bolo rýchle, najmä v prípade nenávratnej podpory. To okrem poskytovania predbežného financovania odráža aj rýchlosť realizácie reforiem a investícií. Do konca mája 2025 dosiahli úhrady 315 miliárd EUR (49 % z celkového objemu) na splnenie 2 218 míľnikov a cieľov, ktoré sa týkali 1 145 reforiem a 1 073 investícií. V relatívnom vyjadrení bolo členským štátom vyplatených 57 % celkovej nenávratnej podpory a 38 % celkovej úverovej podpory. Druhý uvedený údaj tiež odráža skutočnosť, že pri navrhovaní pôvodných plánov obnovy a odolnosti členské štáty uprednostnili vyplácanie grantov pred pôžičkami a veľká časť úverovej podpory bola doplnená až s kapitolami REPowerEU v roku 2023 ⁽¹¹⁾. Komisia vyhodnotila, že viac ako 31 % všetkých míľnikov a cieľov bolo splnených, a členské štáty nahlásili ako splnených ďalších 21 %.

Hoci sa dosiahol značný pokrok a mnohé úspechy sa prejavili v praxi, vo väčšine členských štátov je potrebné urýchliť vykonávanie. V nasledujúcom roku a pol zostáva vyplatiť približne 335 miliárd EUR (približne 154 miliárd EUR v podobe grantov a 180 miliárd EUR v podobe úverov). Do budúcnosti je ešte potrebné, aby členské štáty predložili na posúdenie viac ako 4 300 míľnikov a cieľov (zo 7 105).

Realizácia všetkých projektov financovaných z mechanizmu RRF bola od začiatku náročná vzhľadom na veľkosť finančných prostriedkov tohto mechanizmu v porovnaní s veľkosťou hospodárstva v hlavných prijímajúcich krajinách a výškou existujúcich finančných prostriedkov EÚ. Finančné prostriedky z mechanizmu RRF sa poskytovali aj ako doplnok k iným fondom EÚ a v mnohých členských štátoch predstavujú pridelené prostriedky z tohto mechanizmu významný podiel HDP, ktorý v Grécku dosahuje 16 %, v Chorvátsku 13 % a v Španielsku 11 % ⁽¹²⁾. Hoci sa v mnohých

⁽⁸⁾ Viac informácií o opatreniach podporovaných z mechanizmu RRF v mnohých rôznych oblastiach politiky pozri v [tematických analýzach](#) uverejnených v hodnotiacej tabuľke mechanizmu RRF.

⁽⁹⁾ Táto kategorizácia vychádza z klasifikácie kódov NACE a riadi sa hľadiskom hospodárskeho odvetvia. Podrobnejšie informácie o metodike možno nájsť v príslušnom diskusnom dokumente: [Michels a kol. \(2025\). Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: New Insights at Sectoral Level and the Case of Germany \(Hospodársky vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti: Nové poznatky na úrovni odvetví a prípad Nemecka\), diskusný dokument 221, GR ECFIN.](#)

⁽¹⁰⁾ Strednodobé hodnotenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, 2024.

⁽¹¹⁾ Z celkovej úverovej podpory (291 miliárd EUR), ktorá je v súčasnosti vyčlenená, bolo 125 miliárd EUR (alebo 43 %) požadovaných a vyčlenených len počas revízií plánov obnovy a odolnosti v roku 2023. V súlade s tým boli ich súvisiace míľniky, ciele a platby stanovené predovšetkým na druhú polovicu obdobia mechanizmu RRF.

⁽¹²⁾ Vypočítané ako podiel HDP za rok 2024. Väčšina prijímajúcich členských štátov sa po kríze COVID-19 výrazne zotavila, a to aj vďaka mechanizmu RRF. Znížili sa tým podiely HDP za rok 2024

členských štátoch počas trvania mechanizmu RRF posilnili administratívne kapacity, a to aj prostredníctvom opatrení obsiahnutých v plánoch, niektoré obmedzenia pretrvávajú (napríklad v oblasti udeľovania povolení, kde by sa mali urýchlene odstrániť prekážky). Okrem toho si identifikácia konkrétnych investičných projektov vyžaduje čas.

Vykonávanie mechanizmu RRF prebiehalo aj uprostred niekoľkých kríz. Nevyprovokovaná útočná vojna Ruska proti Ukrajine a následná energetická kríza, vysoká inflácia, nedostatky v dodávateľskom reťazci a niektoré pohromy súvisiace s klímou ohrozili alebo oneskorili vykonávanie opatrení mechanizmu RRF. Doplnenie kapitoly REPowerEU do väčšiny plánov obnovy a odolnosti v druhej polovici roka 2023 spolu so žiadosťami o dodatočné úvery z mechanizmu RRF poskytlo nové finančné prostriedky na nové prioritné opatrenia, ale zároveň spotrebovalo značné administratívne kapacity v členských štátoch, čo dočasne odklonilo pozornosť od vykonávania. Hoci sa vykonávanie v prvej polovici roka 2024 výrazne zrýchlilo⁽¹³⁾, čo pomohlo dobehnúť čerpanie, objem finančných prostriedkov, ktoré sa majú vyplatiť do konca roka 2026, je naďalej značný.

Rýchlosť vykonávania mechanizmu RRF mohla ovplyvniť aj administratívna záťaž. V strednodobom hodnotení mechanizmu RRF sa členské štáty domnievali, že vykonávacie rozhodnutia Rady sú príliš podrobné. Právne záväzná povaha každého obsiahnutého prvku vrátane opisu opatrenia bola posilnená doslovným výkladom Európskeho dvora audítorov. Podľa názoru niektorých členských štátov to pri vykonávaní nástroja viedlo k vyššej administratívnej záťaži, než sa očakávalo, a k oneskoreniu vykonávania.

Oneskorenie vykonávania sa odráža v nedávnom spomalení vyplácania prostriedkov. Napriek zlepšeniu medzi druhým polrokom 2023 a rokom 2024 došlo v prvom polroku 2025 k výraznému spomaleniu vyplácania. Zatiaľ čo v druhej polovici roka 2024 bolo vyplatených 66 miliárd EUR, v prvých piatich mesiacoch roka 2025 bolo vyplatených len 9,5 miliardy EUR, a to v čase, keď by bolo potrebné ďalšie zrýchlenie vzhľadom na rýchlo sa blížiacie termíny v roku 2026.

Na úplné zavedenie mechanizmu RRF a využitie jeho výhod je potrebné, aby členské štáty výrazne urýchlili jeho vykonávanie. Súčasné tempo vykonávania nie je dostatočné na to, aby sa zabezpečilo splnenie všetkých míľnikov a cieľov do augusta 2026 a vyplatenie všetkých pridelených prostriedkov z mechanizmu RRF do konca platnosti mechanizmu v roku 2026.

2.2. Oneskorenie vykonávania spôsobuje Európskej únii náklady

Oneskorenie vykonávania ešte viac skomplikovali už existujúce odklady vykonávania, čo znamenalo finančné náklady pre rozpočet EÚ. Vzhľadom na veľký objem finančných prostriedkov potrebných na posledný rok vykonávania musí Komisia plánovať svoje operácie vypožičiavania si z kapitálových trhov v dostatočnom predstihu. To je obzvlášť dôležité v prípade vypožičiavania si pre mechanizmus RRF vzhľadom na značný objem programu a termín vyplatenia do konca roka 2026. Od spustenia mechanizmu si Komisia vypožičiavala finančné prostriedky pre mechanizmus RRF na základe predpokladaného harmonogramu žiadostí členských štátov o platbu v horizonte 6 až 12 mesiacov a podarilo sa jej uvoľniť im finančné prostriedky okamžite po schválení

v porovnaní s pridelenými prostriedkami v zmysle HDP za rok 2020, ktorý bol referenčným rokom pri zriadení mechanizmu RRF v roku 2021.

(13) Porovnaj [výročnú správu](#) o vykonávaní Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, 2024.

vyplatenia prostriedkov. Žiadosti o platbu však boli často predložené a dokončené s oneskorením oproti plánovanému harmonogramu, najmä keď členské štáty súčasne predložili ciele revízie svojich plánov obnovy a odolnosti.

V prvej polovici roka 2025 došlo k dvom udalostiam, z dôvodu ktorých je riadenie likvidity náročnejšie. Po prvé, ako už bolo uvedené, čerpanie bolo výrazne nižšie ako sumy predpokladané na základe údajov členských štátov, čo viedlo k neočakávanej kumulácii vysokých zostatkov na strane EÚ na dlhšie obdobie. Po druhé, zmeny v prostredí úrokových sadzieb znamenajú, že hotovostné zostatky začínajú vytvárať čisté náklady na likviditu pre rozpočet EÚ a prijímateľov úverov, a to napriek aktívnemu riadeniu likvidity zo strany Komisie až do schválenia úhrady. Vzhľadom na koncentráciu očakávaných úhrad v záverečnej fáze mechanizmu RRF bude Komisia naďalej využívať všetky možnosti financovania, aby zabezpečila, že bude môcť pokračovať vo vykonávaní platieb podľa potreby.

2.3. Plánovanie ukončenia mechanizmu RRF

Na mechanizmus RRF sa vzťahujú prísne lehoty vykonávania v súlade s jeho povahou dočasného podporného nástroja zriadeného v reakcii na krízu COVID-19. Ako osobitný nástroj určený na riešenie nepriaznivých účinkov a dôsledkov krízy COVID 19 v Únii, podporovaný mimoriadnymi a dočasnými dodatočnými prostriedkami v rozhodnutí o vlastných zdrojoch ⁽¹⁴⁾, bol mechanizmus RRF vytvorený s veľmi prísnyimi lehotami, ktoré sú stanovené v nariadení o EURI ⁽¹⁵⁾, v nariadení o RRF ⁽¹⁶⁾ a v rozhodnutí o vlastných zdrojoch, od ktorých sa nemožno odchýliť.

Členským štátom zostáva 454 dní na uskutočnenie reforiem a investícií zahrnutých v ich plánoch obnovy a odolnosti. V nariadení o RRF a v prijatých vykonávacích rozhodnutiach Rady sa stanovuje, že všetky míľniky a ciele týkajúce sa vykonávania reforiem a investícií musia byť dokončené do 31. augusta 2026 ⁽¹⁷⁾. V súlade s danými ustanoveniami sa pri posudzovaní žiadostí o platbu nemôžu zohľadniť žiadne opatrenia na splnenie míľnikov a cieľov, ktoré boli prijaté po 31. auguste 2026. To sa vzťahuje aj na opatrenia prijaté na zabezpečenie uspokojivého plnenia míľnikov a cieľov, na ktoré sa vzťahujú rozhodnutia o pozastavení prijaté pred 31. augustom 2026, a bráni to začatiu nových postupov pozastavenia po uvedenom dátume. Okrem toho to znamená, že po 31. auguste 2026 už nebude možné prijímať zmeny plánov obnovy a odolnosti. Všetky žiadosti o platbu vrátane vyhlásení riadiaceho subjektu, súhrnov vykonaných auditov ⁽¹⁸⁾ a všetkých dôkazov potrebných na ich posúdenie sa musia predložiť do

⁽¹⁴⁾ Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 zo 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom (Ú. v. EÚ L 424, 15.12.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>).

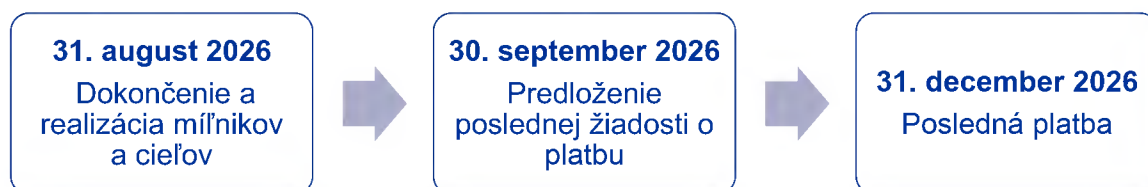
⁽¹⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2020/2094 zo 14. decembra 2020, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj>).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽¹⁷⁾ Články 18 a 20 nariadenia o RRF a článok 2 ods. 4 príslušných vykonávacích rozhodnutí Rady.

⁽¹⁸⁾ V súlade s článkom 22 písm. c) nariadenia o RRF.

30. septembra 2026 ⁽¹⁹⁾. Komisia potom posúdi uspokojivé plnenie míľnikov a cieľov zahrnutých v posledných žiadostiach o platbu v súlade s rámcom na posudzovanie míľnikov a cieľov podľa nariadenia o RRF uverejneným 21. februára 2023 ⁽²⁰⁾. Všetky platby sa vykonajú do 31. decembra 2026 ⁽²¹⁾.

Obrázok 3: Časová os ukončenia mechanizmu RRF

3. USMERNENIE PRE ČLENSKÉ ŠTÁTY DO ROKU 2026

Vzhľadom na oneskorenie vykonávania a blížiac sa termíny v roku 2026 v rámci mechanizmu RRF sa v tejto časti poskytuje členským štátom usmernenie, ako ďalej zefektívniť svoje plány obnovy a odolnosti, aké možnosti zvážiť pri ich revízii a ako dopredu plánovať predloženie posledných žiadostí o platbu v roku 2026 ⁽²²⁾.

Všetky revidované plány obnovy a odolnosti musia naďalej spĺňať všetky kritériá posudzovania stanovené v nariadení o RRF. Tým sa má zabezpečiť, aby plány naďalej podporovali členské štáty pri riešení ich špecifických potrieb, aby sa na zelenú a digitálnu transformáciu prideliť aspoň finančné prostriedky požadované podľa nariadenia o RRF, aby sa dodržiavala zásada „výrazne nenarušiť“ a aby sa chránili finančné záujmy Únie. V tejto súvislosti by členské štáty mali tiež preskúmať stav realizácie svojich projektov s pozitívnym klimatickým koeficientom a zabezpečiť, aby ich správy pre Komisiu boli aktuálne ⁽²³⁾.

⁽¹⁹⁾ Článok 6 dohody o financovaní z mechanizmu RRF a článok 7 dohody o úvere z mechanizmu RRF.

⁽²⁰⁾ Príloha I k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti: dva roky vykonávania – Jedinečný nástroj a ústredný prvok zelenej a digitálnej transformácie EÚ, COM(2023) 99 final, 21. február 2023.

⁽²¹⁾ Článok 24 nariadenia o RRF, pozri tiež článok 3 ods. 9 nariadenia Rady (EÚ) 2020/2094 zo 14. decembra 2020, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19, a výnimky uvedené v ňom.

⁽²²⁾ Usmernenia v tejto časti budú doplnené o ďalšie technické usmernenia pre členské štáty týkajúce sa ukončenia mechanizmu RRF. V rámci príprav na ukončenie mechanizmu RRF Komisia poskytne podrobné usmernenia týkajúce sa všetkých operačných aspektov súvisiacich s ukončením nástroja vrátane zúčtovania predbežného financovania, podávania správ a ochrany finančných záujmov Únie.

⁽²³⁾ Podávanie správ o vykonávaní týchto opatrení zaostáva. Vzhľadom na to, že Komisia sa pri vydávaní zelených dlhopisov NextGenerationEU spolieha na údaje o nahlásených zelených výdavkoch členských štátov, členské štáty by mali urýchlene nahlásiť príslušné vzniknuté výdavky a zabezpečiť včasné nahlasovanie do budúcnosti.

3.1. Zefektívnenie plánov obnovy a odolnosti

Členské štáty by mali čo najskôr komplexne preskúmať svoje plány obnovy a odolnosti, aby sa zabezpečilo, že všetky míľniky a ciele sa budú môcť realizovať do 31. augusta 2026. V plánoch by mali zostať len tie opatrenia, pri ktorých je isté, že sa do tohto termínu úplne vykonajú. Opatrenia, pri ktorých to nie je možné zaručiť, by sa mali vyňať, aby sa predišlo zrušeniu viazanosti veľkých objemov finančných prostriedkov mechanizmu RRF. Prioritou by malo byť zabezpečenie pridelenia grantov. S cieľom ponechať dostatok času na realizáciu všetkých míľnikov a cieľov a na posúdenie všetkých žiadostí o platbu Komisia naliehavo vyzýva členské štáty, aby takéto revízie plánov vykonali čo najskôr a v každom prípade do konca roka 2025. Nevykonanie takýchto revízií povedie k zvýšenému riziku neuskutočnenia opatrení mechanizmu RRF, a tým k zrušeniu viazanosti finančných prostriedkov v rámci tohto mechanizmu.

Tieto posledné revízie plánov by sa mali využiť aj na preskúmanie znenia opatrení, míľnikov a cieľov, aby sa zabezpečilo, že sa zameriavajú len na podstatné prvky. Cieľom by malo byť uľahčenie realizácie a hodnotenia plnenia plánov obnovy a odolnosti a zníženie administratívnej záťaže pri zachovaní ambicióznosti plánu a pokračovaní v plnení požiadaviek nariadenia o RRF. Po prvé, na základe žiadostí členských štátov Komisia navrhne Rade, aby z vykonávacích rozhodnutí Rady odstránila všetky nejednoznačné či nejasné formulácie alebo všetky špecifikácie, ktoré presahujú požiadavky potrebné na preukázanie splnenia opatrenia. Po druhé, členské štáty by mali prehodnotiť, či do svojich plánov obnovy a odolnosti zahrnú menšie reformy, ktoré neprispievajú k riešeniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Po tretie, vzhľadom na rýchlo sa blížiaci termín ukončenia opatrení by sa mali v prípade potreby odstrániť čiastkové míľniky a ciele, aby sa bolo možné zamerať na konečné výstupy. Po štvrté, ak je to možné, členské štáty sa vyzývajú, aby zmenili svoje plány a zaradili všetky už dosiahnuté míľniky a ciele do žiadostí o platbu v roku 2025 s cieľom znížiť objem žiadostí o platbu v roku 2026. Pri zefektívňovaní svojich plánov obnovy a odolnosti by členské štáty mali zabezpečiť, aby boli naďalej splnené všetky kritériá posudzovania mechanizmu RRF, a to vrátane toho, aby sa plány naďalej zaoberali všetkými relevantnými odporúčaniami pre jednotlivé krajiny alebo ich významnou podmnožinou, aby sa v nich prideliť dostatočné finančné prostriedky na zelenú a digitálnu transformáciu, aby sa dodržiavala zásada „výrazne nenarušiť“ a aby sa zabezpečila ochrana finančných záujmov Únie, čo sa v prípade potreby odráža v míľnikoch auditu a kontroly. Ambície reforiem v oblasti právneho štátu by sa mali zachovať. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi, aby pomohla pri tomto zefektívňovaní s cieľom zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie a konzistentnosť všetkých plánov. Komisia bude s členskými štátmi diskutovať na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni a poskytne konkrétne príklady na zefektívnenie a zjednodušenie a bude diskutovať o tom, či členské štáty môžu využiť ďalšie možnosti okrem tých, ktoré sú uvedené ďalej, najmä prispieť k dobre identifikovaným projektom zameraným na digitálne priority, ako je umelá inteligencia (gigatovárne, továrne umelej inteligencie), káble a čipy, ako aj na priority v oblasti výskumu a inovácií.

3.2. Prípadné možnosti pri zmene plánov obnovy a odolnosti

Členské štáty sa vyzývajú, aby pri zmenách svojich plánov obnovy a odolnosti preskúmali všetky dostupné možnosti na zabezpečenie pridelených prostriedkov na plány obnovy a odolnosti, najmä pokiaľ ide o zložku nenávratnej podpory, a zároveň zabezpečili, aby podporované reformy a investície naďalej dosahovali vysokú úroveň výkonnosti v súlade s prioritami EÚ. V prípade nových investícií by malo byť ľahko preukázateľné, že sú

v súlade s príslušnými právnymi požiadavkami. Na tento účel možno zvážiť tieto možnosti:

- **Rozšírenie existujúcich opatrení**

Členské štáty by mali zvážiť možnosť rozšíriť opatrenia tam, kde ich vykonávanie prebieha dobre, a to na základe preukázaného alebo pravdepodobného dopytu. Mohlo by ísť o investície, ktorých realizácia by sa mohla zvýšiť, alebo o opatrenia, pri ktorých už bolo zistené prekročenie plánovaného výstupu.

- **Obmedzenie plánov s nadmerným pridelením prostriedkov alebo zníženie objemu úverov**

V prípade, že celkové odhadované náklady na plán obnovy a odolnosti sú vyššie než pridelené finančné prostriedky, opatrenia podporené z nenávratnej podpory mechanizmu RRF, ktoré už nie je možné realizovať, môžu byť odstránené bez toho, aby boli nahradené, a to až do výšky nadmerne naplánovanej sumy. V tomto prípade zostane celková nenávratná podpora v rámci mechanizmu RRF nedotknutá.

Ak je v prípade členských štátov, ktoré dostávajú úverovú podporu v rámci mechanizmu RRF, potrebné odstrániť projekty financované z grantov, opatrenia financované z úverov sa môžu presunúť do zložky nenávratnej podpory. To by umožnilo zachovať výšku grantu a zároveň znížiť časť úverovej podpory, pokiaľ by sa nekompenzovala novými alebo zvýšenými opatreniami financovanými z úveru.

Okrem toho, mnohé investície mechanizmu RRF financované z úverov sú založené na dopyte a nemusia sa stretnúť s takým dopytom, aký bol pôvodne zamýšľaný. Tieto opatrenia sa teda môžu znížiť tak, aby zodpovedali skutočnému dopytu a aby sa využila len potrebná suma úveru.

- **Rozdelenie projektov mechanizmu RRF tak, aby pokračovali v rámci vnútroštátnych fondov alebo iných fondov EÚ**

Projekty, ktoré už nie je možné realizovať do augusta 2026, sa môžu znížiť tak, aby sa zachovali len prvky, ktoré sa majú financovať v rámci mechanizmu RRF a ktoré je možné realizovať v tomto časovom rámci. Časť, ktorá zostáva financovaná z mechanizmu RRF, by mala predstavovať samostatnú investíciu do plánu obnovy a odolnosti. To znamená, že „ponechané“ prvky by sa nemali obmedzovať na medzikroky, ako je výzva na predkladanie ponúk. Zvyšok projektu by sa potom mohol realizovať z vnútroštátnych fondov, alebo ak je to oprávnené, z iných fondov EÚ v dlhšom časovom horizonte. V nedávnom strednodobom hodnotení politiky súdržnosti sa členské štáty takisto nabádajú, aby identifikovali takéto projekty mechanizmu RRF ešte pred zmenami programov politiky súdržnosti ⁽²⁴⁾.

- **Finančné nástroje a grantové schémy**

Mechanizmus RRF môže podporiť vytvorenie nezávisle riadeného nástroja na stimulovanie súkromných investícií. V rámci takýchto investícií by míľniky v plánoch obnovy a odolnosti zahŕňali i) prevod finančných prostriedkov implementujúcemu partnerovi po podpise dohody o implementácii a ii) podpis zmlúv s konečnými

⁽²⁴⁾ Pozri [communication-mid-term-review-2025_en.pdf](#).

prijímateľmi o použití všetkých prevedených finančných prostriedkov. Na zavedenie takéhoto finančného nástroja alebo grantovej schémy by členské štáty mali určiť zlyhanie trhu, ktoré chcú riešiť, a súvisiaci dopyt na trhu, zabezpečiť, aby rozhodnutia implementujúceho partnera o udelení grantu boli nezávislé od verejnej správy a aby finančné riadenie bolo oddelené od členského štátu, ako aj preskúmať operačnú kapacitu implementujúceho partnera na zavedenie takéhoto nástroja.

- **Prevody do InvestEU**

Členské štáty môžu do zložky Programu InvestEU pre členské štáty previesť finančné prostriedky až do výšky 4 % svojich celkových pridelených prostriedkov z mechanizmu RRF a ďalších 6 % na opatrenia prispievajúce k cieľom Platformy strategických technológií pre Európu (STEP). Posledným míľnikom v rámci plánu obnovy a odolnosti by bolo schválenie všetkých investičných operácií investičným výborom InvestEU do 31. augusta 2026. Vzhľadom na rôzne kroky daného procesu musia členské štáty, ktoré chcú previesť finančné prostriedky z mechanizmu RRF do Programu InvestEU, čo najskôr predložiť revidovaný plán obnovy a odolnosti.

- **Kapitálové injekcie do národných podporných bánk a inštitúcií (NPBI)**

Mechanizmus RRF môže podporovať kapitálové injekcie do národných podporných bánk a inštitúcií (ďalej len „NPBI“) (alebo ich dcérskych spoločností), najmä na podporu projektov v súlade so strategickými prioritami EÚ v rozsahu, v akom riešia identifikované potreby trhu, a za predpokladu, že NPBI má kapacitu na rozšírenie svojej činnosti a že jej investičná politika je v súlade s cieľmi politiky mechanizmu RRF. Konkrétne míľniky pre takúto kapitálovú injekciu by boli: i) upísanie celého dodatočného splateného kapitálu členským štátom; ii) prijatie revidovanej investičnej politiky NPBI o spôsobe využitia zvýšeného vlastného kapitálu a iii) v prípade potreby nadobudnutie účinnosti všetkých potrebných zmien v riadení, ako aj v rámci auditu a kontroly inštitúcie. Takáto kapitálová injekcia môže zahŕňať rozšírenie mandátu NPBI na činnosti, ktoré sú v súlade s cieľmi mechanizmu RRF a prioritami EÚ, ako je dekarbonizácia priemyslu, energetická transformácia, cenovo dostupné bývanie, prístup ku kapitálu alebo bezpečnosť a obrana.

- **Príspevky do Programu pre európsky obranný priemysel (EDIP)**

Mechanizmus RRF by mohol podporovať dobrovoľné vnútroštátne príspevky do budúceho Programu pre európsky obranný priemysel (ďalej len „EDIP“). Príspevok do programu EDIP by sa v takomto prípade považoval za investíciu mechanizmu RRF. Následne by sa v rámci programu EDIP vybrali a podporili konkrétne projekty v prospech dotknutého členského štátu, pričom ich realizácia by prebiehala v dlhšom časovom horizonte. Opatrenie mechanizmu RRF by zahŕňalo míľnik týkajúci sa podpísania dohody o príspevku a prevodu finančných prostriedkov do programu EDIP a objasnilo by, aký druh činností v rámci programu EDIP by sa financoval. Aby táto možnosť fungovala, bude potrebné, aby sa v nariadení o EDIP zabezpečilo, že dobrovoľné príspevky podporované z mechanizmu RRF sa použijú v prospech dotknutého členského štátu. Komisia vyzýva spoluzákodarcov, aby počas trialógov zaviedli takéto ustanovenie do nariadenia o EDIP.

- **Príspevky do programov EÚ pre satelitnú komunikáciu**

Mechanizmus RRF môže podporovať príspevky členských štátov na rozvoj zložiek Vesmírneho programu Únie alebo Programu Únie pre bezpečnú konektivitu⁽²⁵⁾. Takéto príspevky by sa považovali za investície mechanizmu RRF. Vesmírny program Únie a Program Únie pre bezpečnú konektivitu posilňujú strategickú autonómiu Únie, technologickú nezávislosť a odolnosť a prispievajú k bezpečnosti a obrane. Cieľom Programu Únie pre bezpečnú konektivitu je najmä poskytovanie spoľahlivého, zabezpečeného a nákladovo efektívneho vládneho satelitného pripojenia. Tieto programy sú základom bezpečných satelitných projektov EÚ, ako sú Galileo (satelitná navigácia), GOVSATCOM alebo IRIS² (satelitná komunikácia). V rámci mechanizmu RRF môžu členské štáty dobrovoľne prispievať na takéto programy, ak dohoda o príspevku medzi Komisiou a členským štátom zaručuje, že príspevok členského štátu bude použitý v rámci týchto programov v prospech dotknutého členského štátu. Opatrenie mechanizmu RRF by zahŕňalo míľnik týkajúci sa podpísania dohody o príspevku a prevodu finančných prostriedkov do daného programu.

3.3. Príprava žiadostí o platbu na rok 2026

Rok 2026 bude pre platby kľúčový, s krátkymi lehotami a značným vplyvom na zdroje členských štátov aj Komisie. Keďže lehota na predloženie poslednej žiadosti o platbu je 30. september 2026 a vyplatenie sa musí uskutočniť do 31. decembra 2026, obdobie posudzovania bude mimoriadne krátke. V kombinácii s pravdepodobným vysokým počtom míľnikov a cieľov, ktoré sa majú posúdiť, bude veľmi dôležité zabezpečiť efektívny a plynulý proces posudzovania.

Členské štáty sa vyzývajú, aby plánovali dopredu a včas zabezpečili spoľahlivosť poskytnutých dôkazov, aby sa obmedzili problémy vznikajúce počas posudzovania. Prijatie rozhodnutí o platbách v stanovenej lehote bude možné len vtedy, ak členské štáty predložia dostatočne úplné žiadosti o platbu. Neposkytnutie dôkazov preukazujúcich splnenie všetkých požiadaviek míľnikov a cieľov bude mať nevyhnutne za následok zrušenie viazanosti finančných prostriedkov. Všetky potrebné dôkazy na preukázanie uspokojivého plnenia míľnikov a cieľov, ktoré sú súčasťou poslednej žiadosti o platbu, sa budú musieť poskytnúť do 30. septembra 2026, keďže počas obdobia posudzovania posledných žiadostí o platbu bude na výmenu informácií medzi útvarmi Komisie a orgánmi členských štátov veľmi málo času. V danej súvislosti by sa mali dôkazy neformálne poskytnúť útvarom Komisie čo najskôr, a to ešte pred formálnym predložením žiadostí o platbu. Je to dôležité najmä v prípade míľnikov a cieľov, ktoré sa posudzujú prostredníctvom výberu vzoriek, kde skúsenosti ukázali, že na zistenie uspokojivého plnenia je potrebných niekoľko výmen informácií medzi členským štátom a Komisiou.

Členské štáty a Komisia by tiež mali zabezpečiť, aby sa na spracovanie predkladania posledných žiadostí o platbu prideliť dostatočné zdroje. Vo väčšine členských štátov bude počet míľnikov a cieľov, ktoré sa majú spracovať v roku 2026, výrazne vyšší než v ktoromkoľvek predchádzajúcom roku. Vzhľadom na tieto výnimočné okolnosti útvary Komisie, ktoré pracujú na mechanizme RRF a na Nástroji technickej podpory, spájajú svoje sily, aby zabezpečili dostatok zdrojov na spracovanie posledných žiadostí o platbu v rámci mechanizmu RRF. Členské štáty sa vyzývajú, aby podľa potreby a možností upravili svoje zdroje s cieľom zabezpečiť administratívne kapacity, ktoré im umožnia

⁽²⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/588 z 15. marca 2023, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre bezpečnú konektivitu na obdobie rokov 2023 – 2027.

úspešne vykonávať svoje plány obnovy a odolnosti v súlade so zákonnými lehotami. Komisia bude aj naďalej úzko spolupracovať s členskými štátmi pri všetkých krokoch zameraných na vykonávanie ich plánov obnovy a odolnosti a predkladanie príslušných žiadostí o platbu.

4. ZÁVER

Vďaka mechanizmu RRF urobila EÚ bezprecedentný a účinný krok pri kolektívnom posilňovaní obnovy, odolnosti a konkurencieschopnosti svojho hospodárstva a spoločnosti v reakcii na pandémie ochorenia COVID-19. EÚ, ktorá čelila jednej z najhorších kríz vo svojej histórii, sa rýchlo spamätala a zároveň investovala do udržateľnejšej a prosperujúcejšej budúcnosti pre svojich občanov a podniky. Za posledné štyri roky sa dosiahlo veľa aj napriek vojne na kontinente a neočakávaným energetickým a obchodným otrasom. Členské štáty uskutočnili ambiciózne štrukturálne reformy týkajúce sa súdnictva a dôchodkových systémov, ako aj trhov práce, verejného obstarávania a mnohých ďalších odvetví. Vďaka investíciám podporovaným z mechanizmu RRF sú dodávky energie v EÚ čistejšie a bezpečnejšie, sieť verejnej dopravy je silnejšia a efektívnejšia, občania majú k dispozícii lepšie verejné služby a infraštruktúru, podniky sú digitalizovanejšie a konkurencieschopnejšie a využívajú kvalifikovanejšiu pracovnú silu.

Na to, aby mechanizmus RRF mohol naplno využiť svoj potenciál, je teraz potrebné vynaložiť všetko úsilie na urýchlenie vykonávania a zabezpečenie úplného vyplatenia všetkých vyčlenených zdrojov. Všetky členské štáty sa vyzývajú, aby sa zapojili do systematického preskúmania svojich plánov obnovy a odolnosti s cieľom zefektívniť a zjednodušiť ich a zároveň zabezpečiť, aby naďalej spĺňali všetky kritériá posudzovania stanovené v nariadení o RRF. Keďže sa vykonávanie urýchlňuje, jadrom nástroja NextGenerationEU zostáva medzigeneračná spravodlivosť.

Mechanizmus RRF bol od začiatku zriadený ako dočasný nástroj, ktorého platnosť sa skončí v roku 2026. Keďže ukončenie tohto nástroja sa už blíži, Komisia je pripravená spolupracovať s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť jeho hladké a úspešné ukončenie. Na vykonávanie zostáva ešte 454 dní, takže je čas konať a zabezpečiť výsledky.